

HALMA
THE EUROPEAN
NETWORK OF LITERARY
CENTRES

Maritta Lintunen

Poems

from the collection Valaistut talot (WSOY, 2005)

Except from the short story 'Ovisilmä'
(from the collection Ovisilmä; WSOY, 2006)

Translation: Simon Valéria, Bába Laura, Szomor Balázs

Másodpercek (Sekunnit)

Valaki emlékeimbe rajzolta ezt a házat is,
a kámfor illatát, a csöndes vasárnapokat,

a fényt, mely a szikrázó szénában lengedez

(vászonkendő a szélben: ez én vagyok)

öregember tart az udvar felé

nyomában ló baktat, épp akkorának tűnik, mint a szauna

patája alatt péppé morzsolódott kutyatej

a két közelgő orrcimpáján a várakozás reszket:

a zab s a kávé illata

(mintha az élet más se lett volna, csak ugráló filmkockák sorozata,

erőteljes színek

távolról szűrődő hangok)

s végül

kép, egy reggelé –

a távolban kumuluszfelhő óriásparókája,

alatta csendélet állatokkal:

a domboldal zöldszín tejét szopó borjak

farukon napsugár tenyérynoma.

translated by Simon Valéria

Visszafelé-játék (Taaksepäinleikki)

Rajzoljunk egy kört a homokba,

kezdjük előlről.

Egy aprócska lény lábra áll, a fák meghajolnak, hogy lássák:

nehéz feje billeg a vállán,

homokozóvödre alján pár csepp éjszaka hullott eső.

Kezdjük újra a játékot, mintha mi sem történt volna:

a távirányítós autót most állítsuk a toboztehénke mellé,

s füleljünk, hogy kopognak a parkolóházban a paták.
Nagyanyó az ablakból vigyáz ránk
fejét a függöny redőinek hajtva.
A biciklisták a fővényes úton fedetlen fővel, lassan haladnak
mint egy időtlen filmben.
Rajzoljunk egy kört eme esztendőök köré,
merüljünk bele a homokba,
régibortűzhely melegébe.
A tenger felől metsző szél fúj, hogy süvít a fejünk felett!
A hófürgeteg fehérbe bújtatja a kihalt iskolaudvarokat
s mi fellapozzuk a fényképalbumot,
eltűnünk csendben a képek mögött.

translated by Simon Valéria

Látomás (Näky)

Egybeterelem a hónapokat,
szétválogatom a negatívok szótlán koponyáit
egyszer csak,
fáradozás nélkül jut eszembe a történet
anélkül, hogy olvasnom, hogy írnom kéne –

amikor lépsz egyet
én hátrálok kettőt, egyazon ritmusban
százszor is kikanalazom
a kása alatt kirajzolódó képet,
remegek az iskolaúton és
sírok az arcul csapó hógolyóktól,

miután elmész
albumokba ragasztom a villanásokat,
és miután én elmegyek
valaki rendet rak a polcokon, előszedi a képeket
fejét csóválva álmélkodik
hogyan is lehetett élni,

amíg egy este
ő is emlékezni kezd majd
ráköti a pórázra saját történetét
és elvezeti otthonába

translated by Bába Laura

Régészek (Arkeologit)

Elvégeztük a mai napi munkát,
íme előttem a feltárt lelet.

Tegyetek vele, amit akartok –
adjátok kezébe a szembejövőknek
hasznosítsátok újra vagy tüntessétek el
e nyakékekkel díszített csontokat,
lélekvesztőt, sajkát és agyagedényeket
s a csatákban meghorpadt sisakokat

nem szólva a kiszolgált számítógépekről vagy a díjnyertes kutyák
serlegeiről
melyekből több platónyt lapátoltunk el lábunk alól

és ki ne hagyjuk a sorból az esőáztatta könyveket
telis-tele versekkel s mesékkel arról
mit az ember a lótás-futásban elvégzetlen hagyott,
s az óriási papírhengereket
miket jelentésekből és bizottsági ülések anyagából gyúrtak
ott fekszenek: pólýába bugyolált fahullák –
s nem születik belőlük semmi, hacsaknem országos erdőtüz.

A leltár ezen része kész van
és sok kutató belefáradt, beleveszett a kiselejtezett
háztartási gépek temetőibe.

Van mit archiválni, hisz erre vándorolnak új és újabb cikkek
a szélhozta korommal és olajfoltok hátán,

a légkörből időnként ádámkorabeli bolygótörmelékek potyognak alá
néha sikerül elcsípnünk egy sötétben zokogó szignált
melyet egy nejloninges rádióamatőr lőtt fel Amerikából
a Marsra ezerkilencszázötvenvalahányban

– végeleáthatatlan munka, de valakinek ezt is meg kell csinálnia –

és ne feledkezzetek meg az állatokról:

gyűjtsétek össze a jegenyék ágairól a kis kerámiamadarakat
melyek valaha érthetetlen nyelveken daloltak

ki is formázhatta őket

honnan tévedtek ide, merről jöttek

hogyan megtévésszék dallamképletükkel a vadászok fülét?

translated by Simon Valéria

Határvonal (Rajaviiva)

Ezen a ponton valaki megfogta a csipeszt,

az ezüstös gömböt aranyra cserélte, összezavarta a láncokat.

A paradicsomnak uszonyszerű levelei nőttek,
a halban paradicsomnyi ikrazacskó dudorodott.

Ezen a ponton valaki keresztülnézett a mérőhengeren,
látta a szemközi falat,
de nem látta a mögötte lévő messzeséget,

látta a terméshozamokat, a dagadozó raktárakat,
de nem látta a halovány pillangót,
amint szárnyaival verdesett a mutánsporban,

nem hallotta, ahogy a suhogás megszűnt:
a szavak összezsugorodtak,
az indák futása aláhanyatlott a sziklamedélyről,
és a gépbe páncélozott ember ráfűjt a halomra, elhordta
az erdők elhervadt történeteit.

Hétről hétre csak zümmögött a szekrénybe börtönzött rovar,
mígnem az érzékei összezavarodtak,
éjjel-nappal kavarta
a humuszt és a vizet
a sebességbe belebolondult mérőrúd –

kamrája ablakán át a kutató hallotta, hogy

érintette először egymást a szárazföld és a tenger
mint két idegen.

translated by Szomor Balázs

Kifordult erdő (Kietoutunut metsä)

Alszik még az erdő,
de az idő már hátat fordított nekünk.

Erdő közepén csendes házak, behorpadt autók
tó vizével, halakkal elárasztott benzinkutak
himbálóznak, himbálóznak
 megháborodott erdő,
 kifordult erdő,
a moha elnyeli a hangot.

Bensejéről álmodik az erdő –
tűzhelyen felejtett fazekakról, melyekben békák ívnek,
kórházak felett úszkáló tavirózsákról.

Fenyőerdő lepte el az egész emeletes házat
gyökerek súlya alatt repedeznek a pincék,

ág döfi át a képet
s szúnyog keresi hangját a vaságy alatt;
hiába zokog letört szárnyai miatt.

A rozsdamentes acél ereje a zuzmóba s gombába költözött –
oly valószínűtlen lehetőség
a környezetvédők jóslataiban –
moha és gomba harca:
a csillapíthatatlan étvágy, hogy felfaljanak egy acélkohót –
éppoly valószínűtlen
mint egy kihalt autópályán kotló madár.

Így történt hát
azon az előre nem sejthető napon
hogyan nem érkezett többé újság,
hogyan csókák és verebek alatt hajlongtak az árbcok és antennák,
nyírfák szökkentek egyik kopár foltról a másakra
és zöld sereggel telt el a vidék –
szobák, kapualjak, gyárudvarok szűkültek az emberek köré,
hínár tekeredett a bokájukra,
vakított a harmat
és iskolások tűntek el a páfrányok között
nem is tértek vissza soha már.

Bilincsbe zárt megbolondult erdő,

kifordult erdő.

Ennyi maradt csupán.

translated by Hatoss Mónika

Árnykép (Varjokuva)

A végén talán kietlen lesz a föld.

Üres az emberektől.

A régi tűzrakó hely elvész a földcsuszamlással,
el a sült madársonn és a kőből való játék.

A víz elmos határt, áttör sorompón és bezárt ajtón,
a gyümölcsöt szikla oldalához dörzsöli,
feltöri a héjat, a húst a hullámverésbe forgatja –
így kapja meg mindenki újból eledelét.

A fák szabadon lélegeznek, a légkör ritmusában,
nád döfi át a szétporladó hajókat, tölti meg a kikötőket
zöld, vitorlázó suhogásával.

translated by Bába Laura

A tölgyfa megszólal (Tammi puhuu)

Tedd vissza, kérlek a táskádba
azokat az ostoba szerszámokat –
nem kell se radiokarbon, se röntgensugarak
és próbafúrás aztán végképp nem
öreg vagyok és fáradt –
csak nyújtsd felém tenyered
mit ötsodratú vezeték földel a törzsemhez
mélyről szökik fel az áram
érintsd meg ágam sebét
simítsd meg a vérző paripa szőrét
menetoszlop dübörgeti göcsörtös kérgem
fáradt csapatok hömpölyögnek
kő gördül
kőkemény kenyér a seregnek
kisgyermek kémlel a kerítés résén
halottat cipelnek
fehér ing lobog
zászló és kereszt, hullámozó zelnicék
a menetek körbe masíroznak
trombiták, hírnökök, hadoszlopok, koporsók

járvák körbe-körbe törzsem
évgyűrűk, sebgyűrűk gyűlnek
a ló patája körívet karcol a jégbe
érints meg ágam sebét
simítsd meg a deres paripa szőrét
ujjad varázsszer a fának.

translated by Simon Valéria

Jelzőtűz (Merkituli)

Egyszer régen
megláttam az erdőt az erdőn túl,
az üzenetet a lepke szárnyán,
a kígyót a kő belsejében.

Megláttam a fényt egy öregemberben –
a ringó, csökönös kis lángot
amint átsillan a papírvékony bőr alól.
A férfi nem tudta, hogy ő jelzőfény, előjel.
Ő csak vándorolt,

hagyta az esőt a szájába csorogni,
néha megette a gyümölcsöt, ami elébe gurult.
Elkerülte a lakóhelyeket, elment
a fák vetette árnyék mellett.
A férfit sosem faragták forgalom közepén álló szoborrá:
ő nem lobogott nagy hanggal, nem köpött szikrákat.

Az erdő már csak határ két tisztás között,
a lepke csak masni a báli cipőn,
a kő zavar a szimmetriában.

De a fény áttevéődik egyik lénytől a másikig,
ott repdes egy pillanatra
a szembejövő tekintetében
éppen mikor te már feladnád.

translated by Bába Laura

A kukucskálólýuk – részlet (Ovisilmä – excerpt)

Két évvel azelőtt, egy esős nyár végén költözött oda Terttu a szomszédjába.

Túlságosan társaságkedvelő, túlságosan nagyhangú nő. Túl sok mosoly, lehetetlen ruhák. Visszhangzó lakás, fémesen csikorgó berendezési tárgyak, cigarettaszagú kanapé.

Egyetlen vendégeskedés megtette. A kávénak zaccíze volt, a fánkokat a nő saját elmondása szerint a benzinkút kávézójában vette.

Aztán egyre furcsább és furcsább időpontokban kezdtek csapódni az ajtók. Alina forgolódott az ágyában, miközben időnként az órára pillantott. Éjjél, hajnal, kora reggel.

Dadogó könyörgés hallatszott, üvegcsörömpölés, jajgatás és nevetés. Egyetlen nő, megszámlálhatatlanul sok férfi. Hétről hétre egyre töményebb szagok – pálinka, cigaretta, hányás, motorolaj, mosatlan haj, mosatlan hajlatok.

Alina forgolódott az ágyában, és nagyokat nyelt. A szagoknak íze volt.

Az álmatlanság nyugtalanná tette. Romlott az emlékezete. Az események egymásba csúsztak, és időnként magába kellett csípnie napközben, hogy az álom és az ébrenlét ne keveredjenek véglegesen egyé.

Október első hetében szerzett füzetet, tollat, egy kis lámpát az éjjeliszekrényre, és háznapló írásába fogott.

Az írás révén észnél tud majd maradni. Írás közben a látottak és hallottak megtalálják a helyüket, könnyű lesz ellenőrizni az elfelejtődött dolgokat, és legalább egy időre megnyugszik majd.

A füzet november utolsó hetében betelt, újat kellett venni. A háznapló feljegyzései csak néhány napra szakadtak meg, és ez az ő elutazásaiból fakadt, amikor elment meglátogatni hűgát és öccsét. A karácsonyt a rokonoknál töltötte, de szilveszterre sietnie kellett haza. Nehéz volt a rokonokra koncentrálni.

Bosszantotta, hogy a karácsonyi ünnepek fehéren és üresen tátonganak a füzet lapjain, mint egy hómező. De majd a szilveszter nyugtalan időszak lesz. Meg fog telni a füzet, rengeteg bejegyzés születik majd, sokféle időpontból. Csapódnak majd az ajtók, cikáznak a taxik, lesz látogató bőven. Hajnaltájt sokan kifognak majd az italból, és Terttu címét sokan tudják.

Alina elkezdett nappal is írni. Kimaradt az akvarelltanfolyamról, és tavasszal bejelentette, hogy nem megy többet tornára. A lépcsőházban egy összevert férfit

találtak, és ő nem látta a támadó rendszám tábláját a szerda esti nyújtó torna miatt. Ez sokáig nyomta a lelkiismeretét. Ilyesmi többé nem fordulhat elő.

A füzet és a toll most már állandó felszerelését alkották. Muszáj volt, hogy a ruháján legyen nekik zseb, ahogy a kötényén és a pizsamanadrágján is. A feljegyzéseket azonnal meg kellett tenni, másként kimaradna valami később talán fontosnak bizonyuló részlet: egy arckifejezés, egy lopva odasúgott szó, egy új, árulkodó illat.

A televíziót már csak a feliratokon át követte, a rádió alig hallhatóan szólt. Semmiről sem maradhatott le.

Megtelt az év.

Alina egyre pontosabban és bátrabban írt.

Az észrevételeit elkezdte kiegészíteni saját értelmezéseivel és kommentárjaival. Ez egyre érdekesebbé tette az írást. Kém, rendőr és újságíró keverékének hullámveréseit érezte magában.

Az ágy alatt már egy doboznyi volt a füzetekből: robbanásérzékeny, kék kockás lőpor. Tárolóedényként egy barna, selyemszalaggal összecsomózott kartondoboz szolgált: mint egy gyönyörű gránát.

Reggelente elsőként a dobozához sietett, megsimogatta a fedelét, és saját elégedettség töltötte el. A hatalom és saját találékonysága szülte borzongás volt ez, ami csiklandozta bőrét és húsát. Erősnek és határozottnak érezte magát.

translated by Bába Laura

This sample translation was done on occasion of the HALMA grant of the author Maritta Lintunen at the Hungarian Translators' House in April 2010.

The original poems were translated by Simon Valéria, Bába Laura and Szomor Balázs.

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010

www.halma-network.eu

mail@halma-network.eu

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010
www.halma-network.eu
mail@halma-network.eu